

Makroekonomie

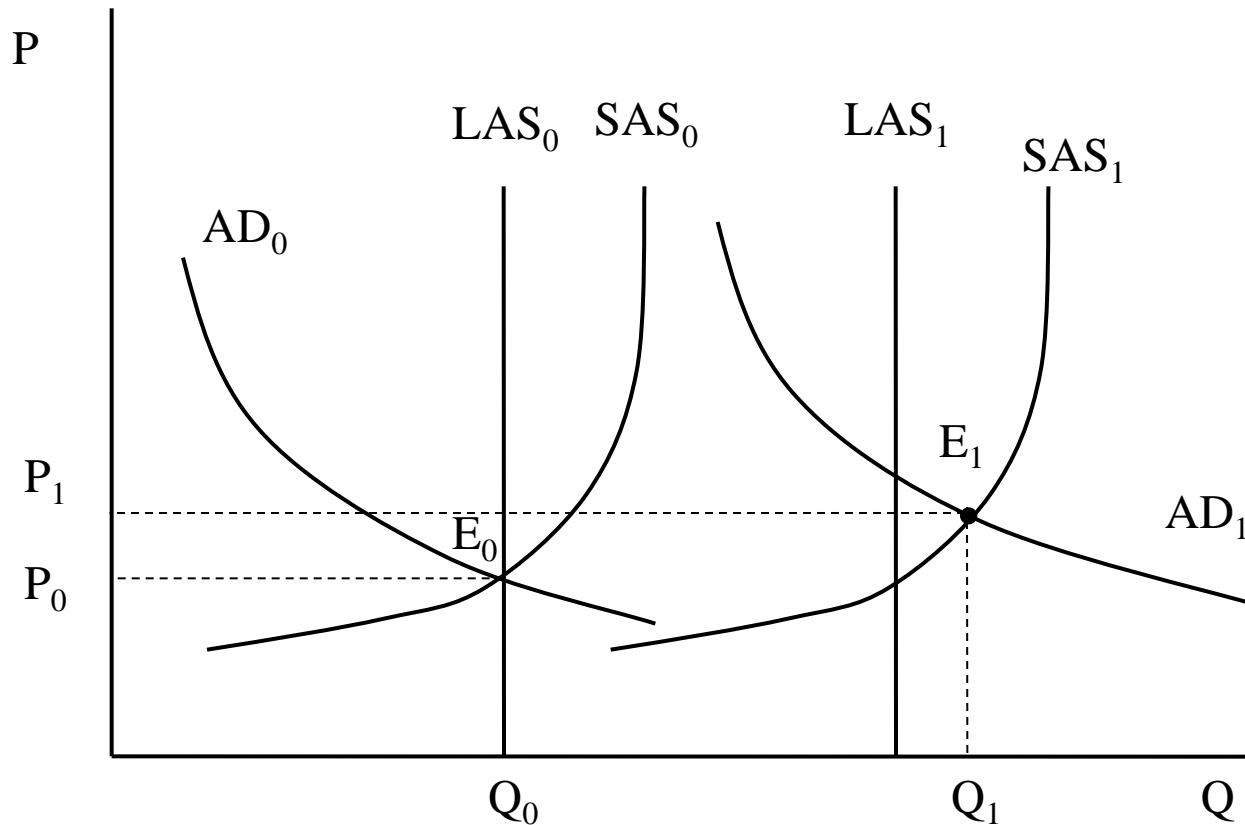
6. přednáška

24. března 2015

Obsah přednášky

1. Ekonomický růst vs. cykly – dokončení
2. Peníze a peněžní trh
 - poptávka po penězích,
 - rovnice směny.

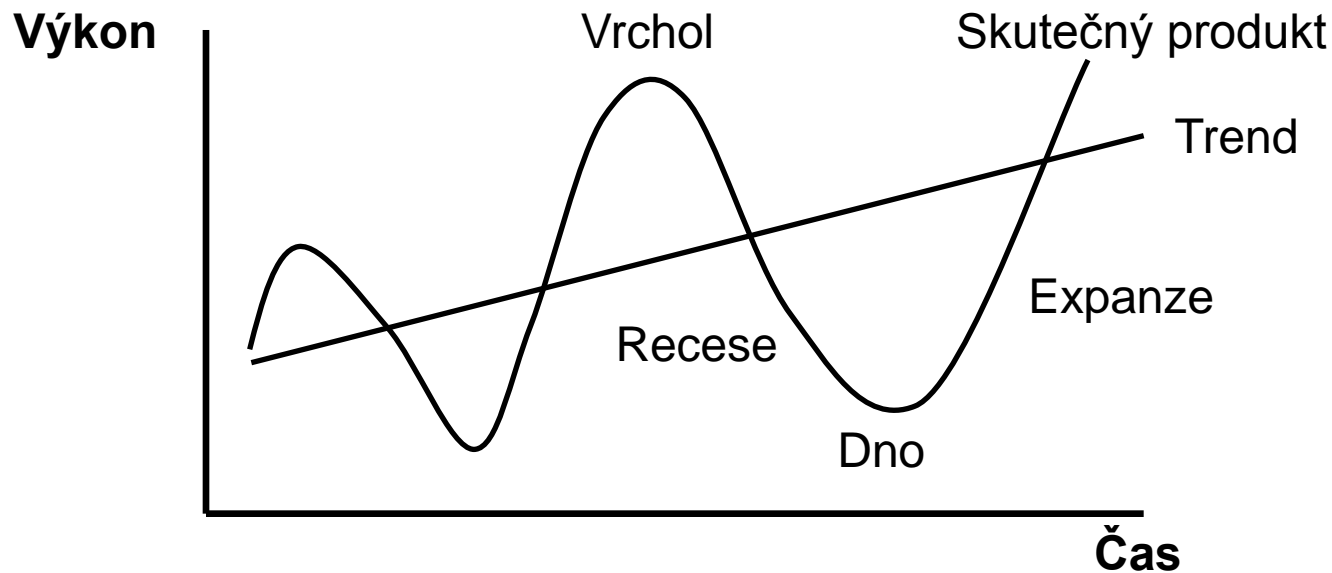
Ekonomický růst graficky v AS-AD

1. Ekonomické cykly

- Ekonomický cyklus představuje **pohyby** (výchylinky) **skutečného produktu kolem** (od) **potenciálního** produktu.
- Důležité pojmy: sedlo/dno
 vrchol
 recese (deprese)
 expanze
 oživení
 konjunktura/boom

Hospodářský cyklus - graf

Další pojmy: perioda, mezera výstupu, amplituda...

Hospodářský cyklus v AS-AD

- K cyklickým výkyvům dochází posuny AD nebo AS (SAS).

- Expanze: zvýšení AD zvýšení AS

↑P a ↑Q

↓P a ↑Q

- Recese: snížení AD snížení AS

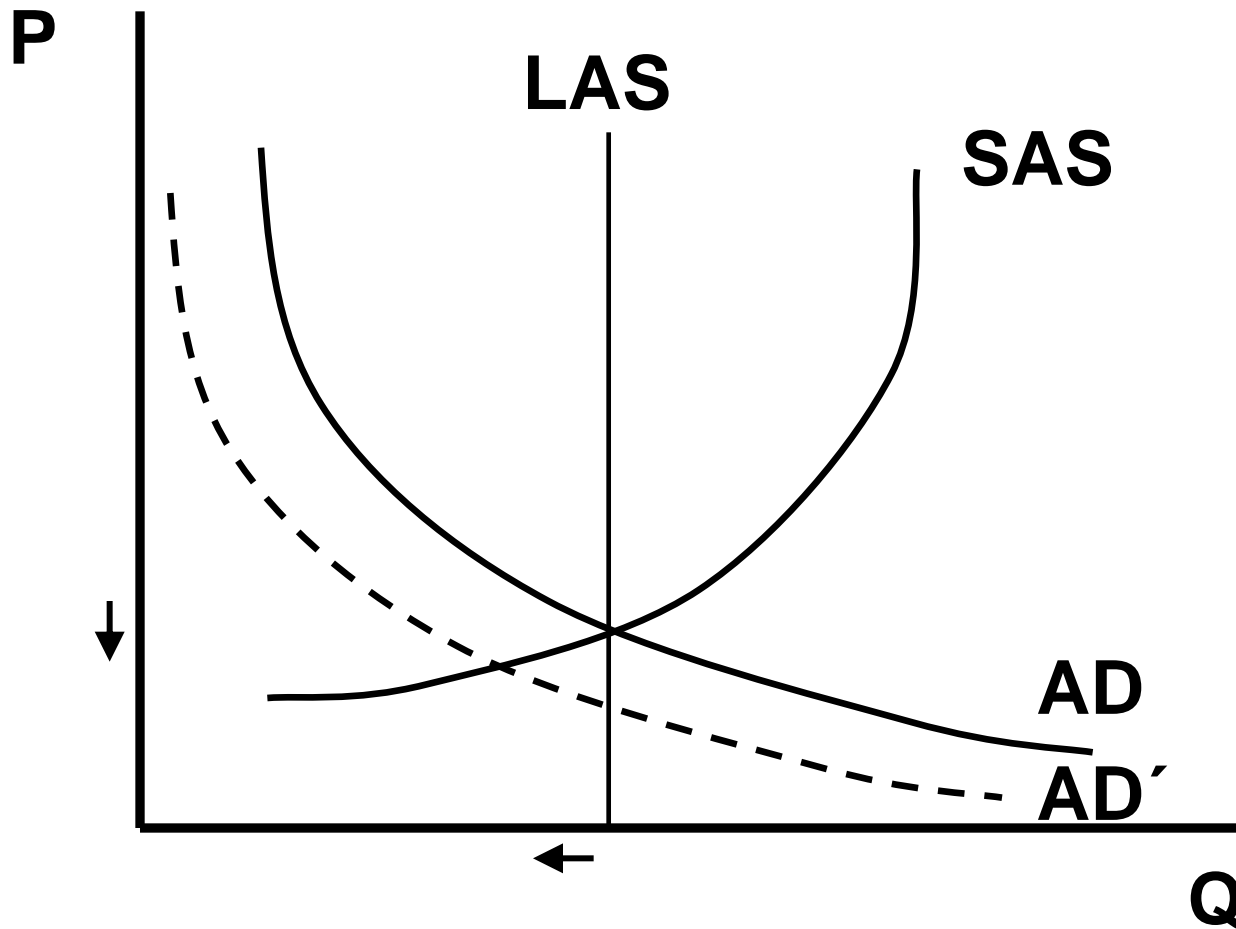
↓P a ↓Q

↑P a ↓Q

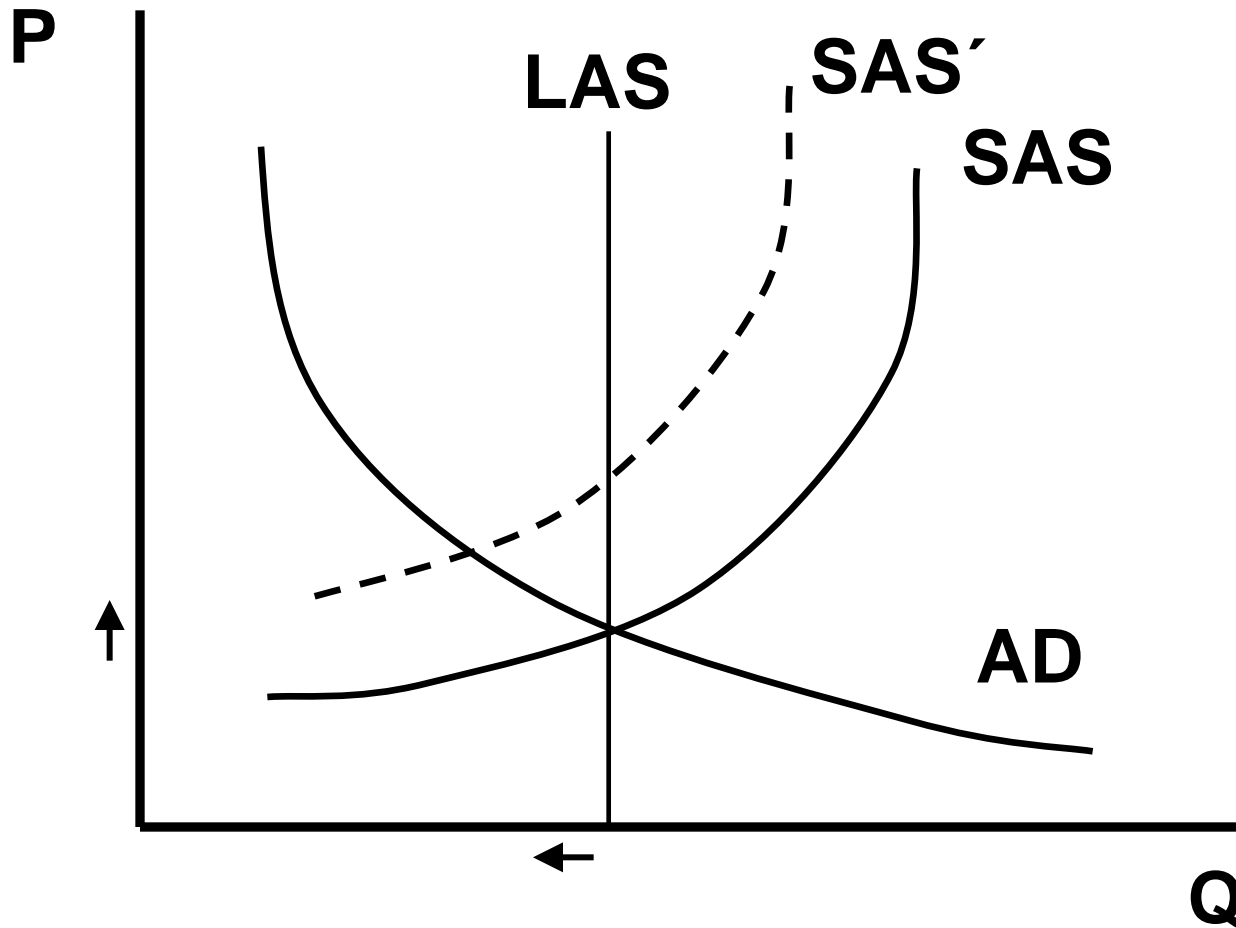
- Případy klasická recese slumpflace

stagflace

Klasická recese

Slumpflace

Typologie ekonomických cyklů

- Dle délky:
 - krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé
- Dle příčiny:
 - poptávkové a nabídkové

Zejména rozlišujeme:

- endogenní a exogenní vlivy

Exogenní vlivy:

- **výkyvy v možnostech využívání inovací**
- **politické příčiny** (politicko-ekonomický cyklus, politické krize a jejich vliv na hospodářství, války aj.)
- **nedostatečná informovanost tržních subjektů** a především hospodářská politika vlády.
 - Škola racionálních očekávání – **netransparentnost stát. zásahů**
 - Monetarismus – **politika centrální banky** a šoky na straně nabídky peněz, peněžní iluze, mylné chápání

Role investic

- Kolísání investiční aktivity je často určováno jako příčina cyklických výkyvů.
- Investiční multiplikátor (důchodotvorný efekt – zvýšení investic vyvolá zvýšení důchodu)
- Akcelerátor (opačný vztah)
 - Úvaha: čisté investice rostou když roste výstup

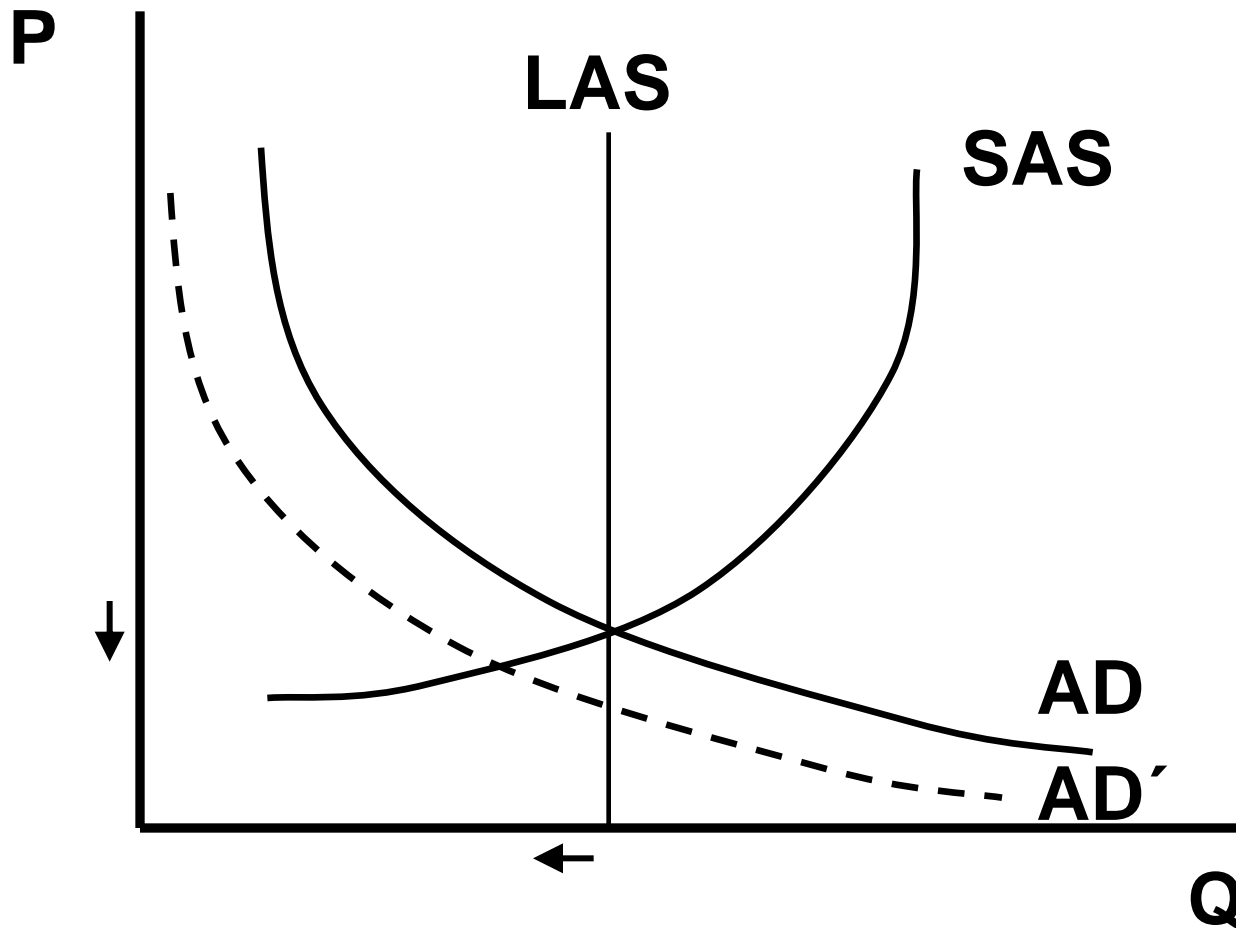
Akcelerátor

- Oproti předchozímu výkladu (výdajový model) rozlišujeme autonomní a indukované investice (I_v).

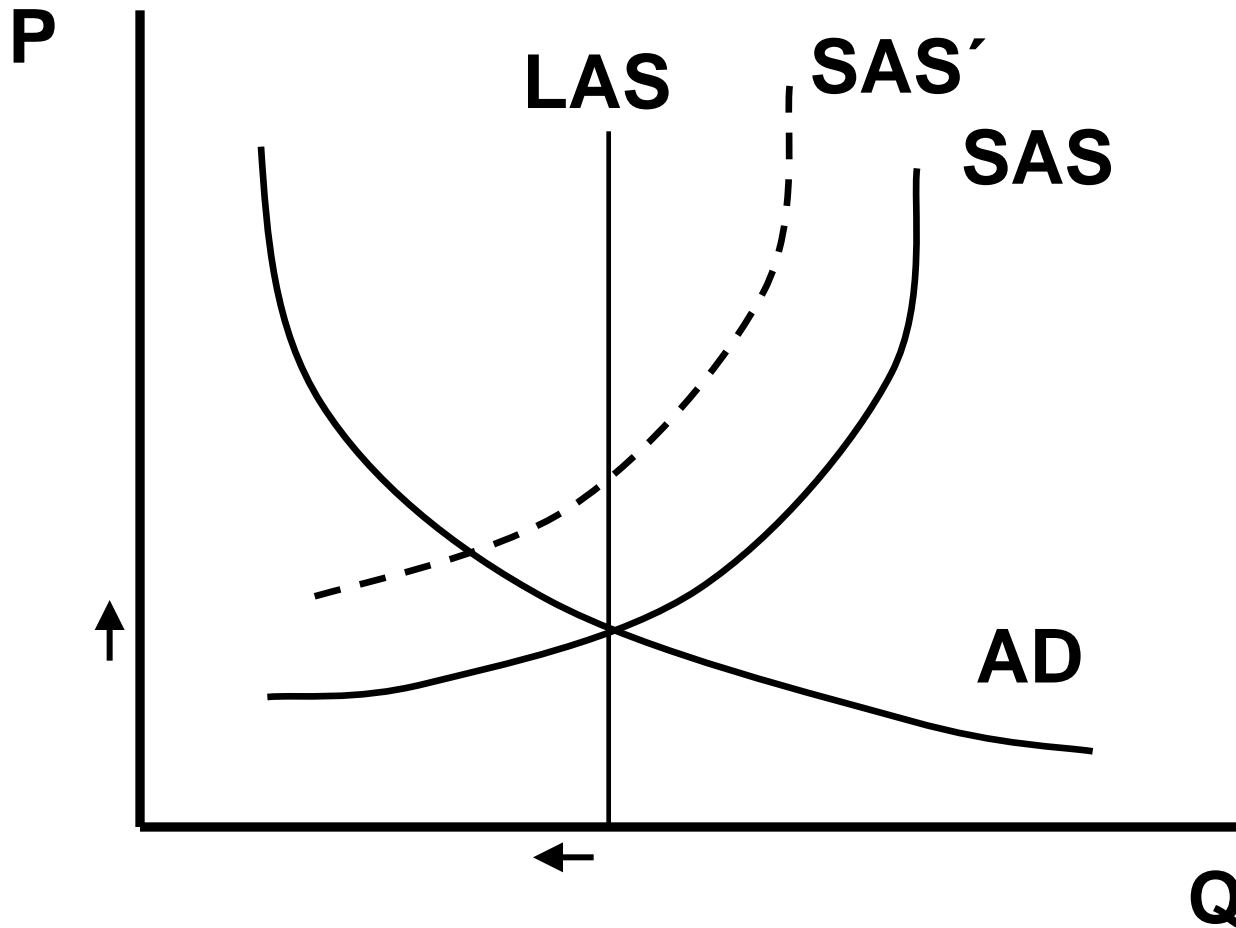
$$I_v = a \cdot \Delta Y$$

Dochází ke kombinaci multiplikačního a akceleračního principu. Taktéž i při poklesu (spodní hranicí jsou obnovovací investice).

Klasická recese

Slumpflace

2. Peníze a peněžní trh

- Peníze = to, co je všeobecně uznáváno jako prostředek placení za statky a služby.
- Funkce peněz:
 1. prostředek směny;
 2. míra hodnot (zúčtovací jednotka);
 3. uchovatel hodnoty

Vývoj peněz

- Peníze vznikají s rozvojem směny.
- Zbožové peníze (kožešiny, koření aj.)
- Plnohodnotné peníze
 - zlatý standard
 - standard zlatého slitku
 - standard zlaté devizy
- Peníze s nuceným oběhem
 - neplnohodnotné bankovky (a státočky)

Vlastnosti peněz

- Dělitelnost (snadná a jednoznačná)
- Stejnorodost (každý kus – stejná hodnota)
- Vysoká hodnota (zjednodušení realizace transakcí)

Současná podoba peněz

- Od r. 1971 demonetizace zlata.
- Peníze mají nucený oběh

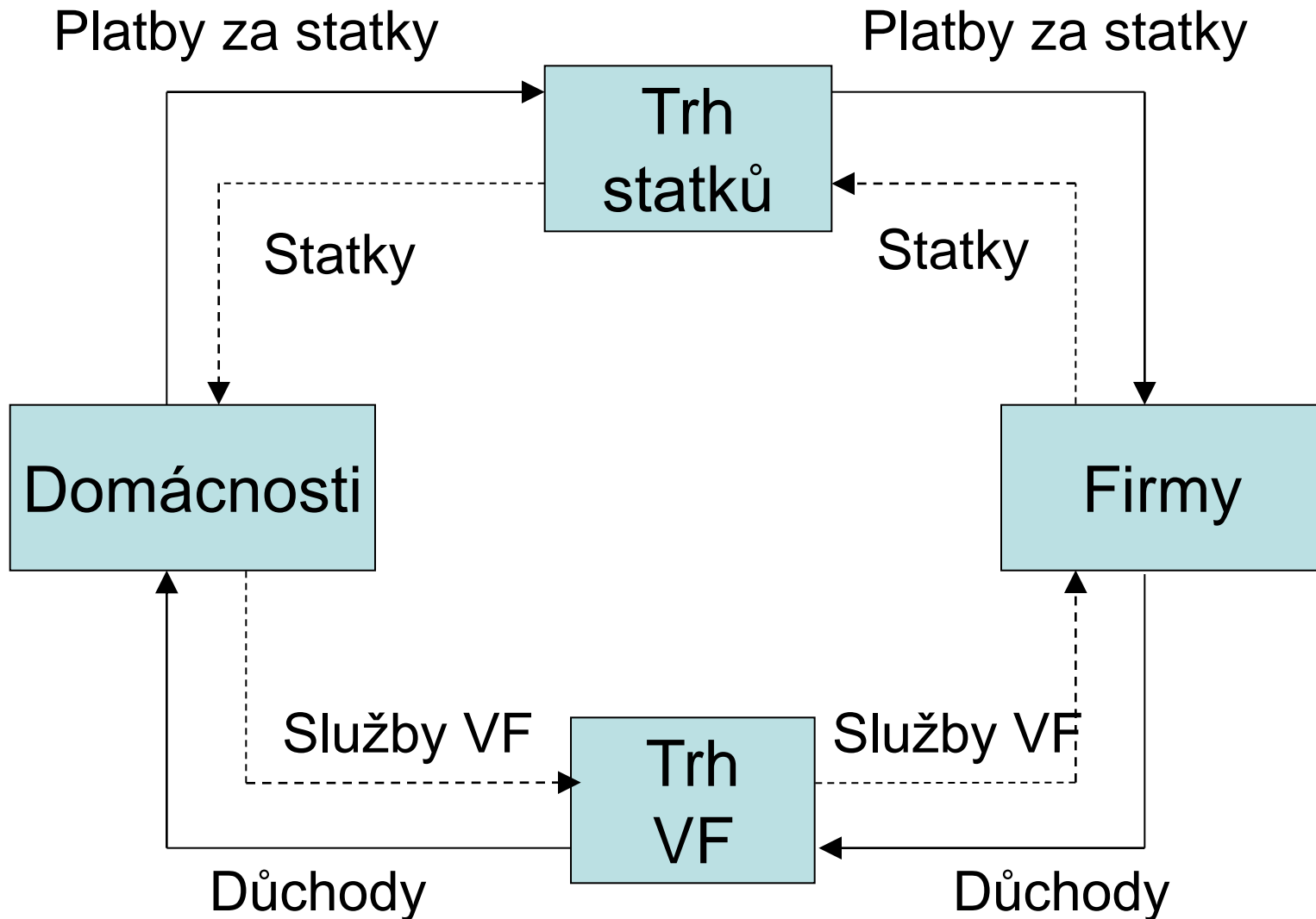
Přijímání v transakcích je podloženo zákonem

- Současná podoba:
 - bankovky
 - mince
 - depozitní peníze

Struktura peněz v oběhu podle stavu ke dni 31.12.2011

	V oběhu v mil. Kč	Podíl v %	V oběhu v mil. kusů	Podíl v %	Počet kusů na 1 obyv. ČR
bankovky celkem	400 302,3	97,2	353,0	100,0	33,9
mince celkem	10 630,9	2,6	1 750,3	100,0	168,3
pamětní mince	1 019,5	0,2	1,9		
Celkem	411 952,7	100,0	2 105,2		202,2

Peněžní rozměr ekonomiky

Peněžní agregáty

- Likvidita = schopnost sloužit jako platební prostředek.
- Agregáty:
 - $M0$ = oběživo;
 - $M1$ = $M0$ + bankovní depozita na požádanou
 - $M2$ = $M1$ + kr. depozita (do 2 let)
 - $M3$ = $M2$ + dl. depozita

Kvantitativní teorie peněz

- Jedna z nejstarších teorií (16. resp. 17. století)
- Kupní síla peněz se odvíjí ze vztahu mezi výkonem ekonomiky, množstvím peněz a cenovou hladinou → rovnice směny.

Rovnice směny

$$P \times Q = M \times V$$

P... cenová hladina

Q... reálný produkt (výkon ekonomiky)

Σ nominální produkt

M... množství peněz v ekonomice

V... rychlost obrátu peněžní jednotky

Cenová úroveň je přímo úměrná množství peněz (peněžní zásobě)

Poptávka po penězích (D_M)

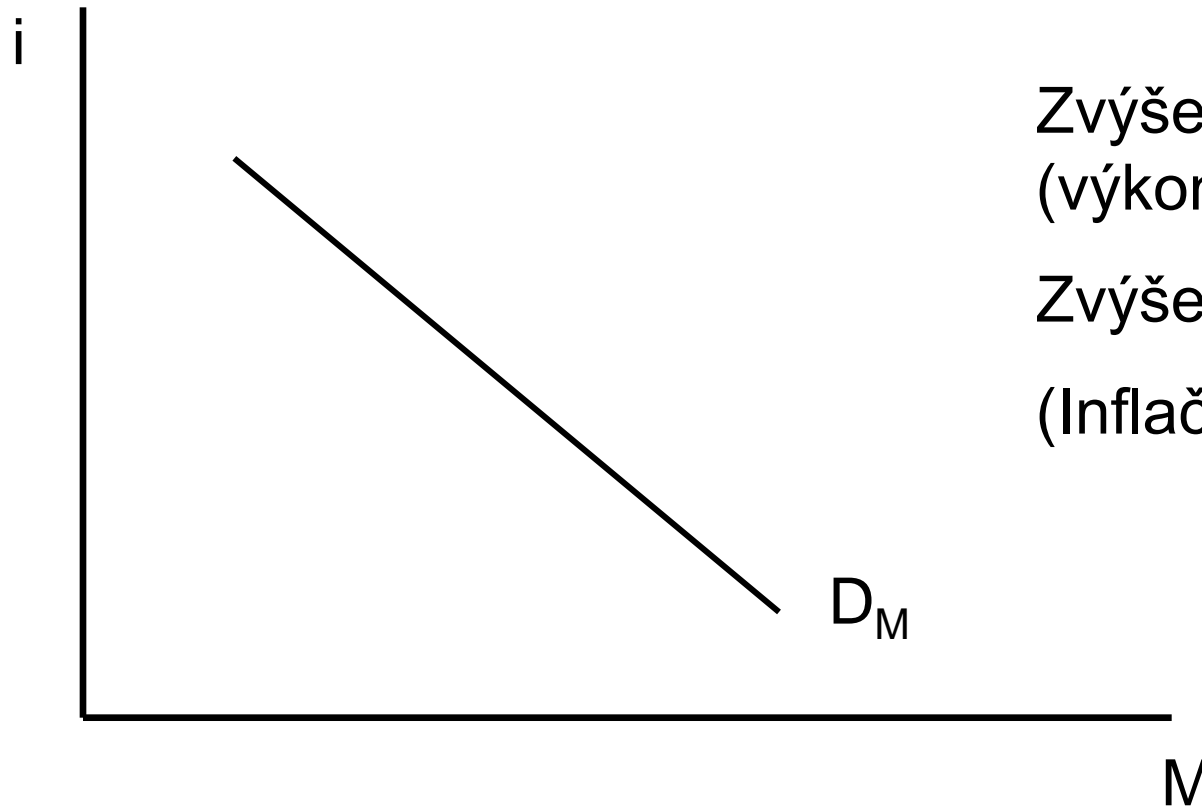
- D_M ... touha držet určitou část aktiv ve formě hotovostních peněz (peněžních zůstatků).
- Cenou peněz je úroková míra (i).
- V určitých situacích chceme využít toho, že jsou nejlikvidnější formou aktiv ($M1$)
 - viz dále motivy držby peněz

Motivy držby peněz

- D_M vyjadřuje poptávané množství peněz v závislosti na jejich ceně – úrokové míře
- Transakční motiv (transakční a opatrnostní složka)
- Spekulační motiv (peníze jako aktivum)

Nákladem držby peněz je ušlý zisk/výnos, resp. pokles kupní síly.

Poptávka po penězích - graf

Vliv na D_M (růst):

Zvýšení reálného HDP
(výkonu, důchodu)

Zvýšení cenové hladiny
(Inflační očekávání (růst))

Peněžní trh

- POZOR

Nabízené množství peněz = držené množství.

Poptávané množství = kolik subj. **chtějí** držet.